

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 20. априла 1885.

"Стармали" излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10 — 5, — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се пишу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse, 56.) — Преплата и све што се тиче администрације пише се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 новч. за жиг.

Ситуација.

Шта се чује из Афгана?
Има л' гласа кака? —
Од Пенцета сад ће канда
Бити наглавака.

Кад се приђе и коракне
Да с' Пенце наглави,
Оног часа и тренута
Мир ће да заглави.

Новинари већ ратују,
То јест на папиру.
Али силе и сада се
Још надају миру.

Надају се, — али за то
Свака оштри канце,
Да заграби, да залопи
Што на близу нађе.

Или близу, ил далеко,
Како згода даде, —
Ил да отме, или, или,
Ил' бар да украде.

Чудне трке, чудне збрке,
Кад затруби труба,
Искочиће халапљивост
С оружјем до зуба.

Бидаће се пријатељства;
Морал ће да жмури;
Дераће се уговори
У тој страшној бури.

Стопиће се у тој ватри
Многе везе вајне, —
Избијаће прикривене
Намерице тајне.

Збуниће се многа памет,
Клецнут' многа снага,
А планове старе ветар
Носиће без трага.

Једнога ће бес да тера,
Другог страх да дави, —
Десно, лево; горе, доле;
Биће хаос прави.

Шта ће бити из тог свега,
Не могу да судим.
— Тешко роду, кој' се нађе
Под вођама лудим.

M.

Шетња по Вршцу.

IX.

Опште је позната ствар, да су Цигани врло досетљив народ, а свако се од нас сећа, како се Циганин правдао, да није украо коња, него да је коњ њега собом понео, па га се није могао опростити, већ је морао, хтео не хтео, на њему јашити. Али та многохваљена циганска досетљивост не вреди више ни по дуле дувана, јер је исту превазишао наш познати адвокат Бурназ, а да је тако, ево ме и да докажем,

Ових дана било је код нашег среског суда рочиште у кривичној ствари, што је летос Бурназ насред улице усред белог дана једног овдашњег одличног грађанина ударио по лицу, па за тим окренуо своја јуначка леђа и побегао горе у свој стан. Сад се у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

овдашњем среском суду имала у тој ствари донети пресуда, па шта мислите, како се бранио Бурназ? Рекао је, да он није ударио споменутог одличног грађанина, него је држао штап испод рамена, па кад је исти грађанин главу окренуо, а он се сам ударио о штап.

Досетљивост дакле Циганина, који је напшао на коња да спава и хтео га прескочити, а коњ ђипи и Циганина собом у трџ понесе — није ништа према Бурназовој досетљивости. Штета само, што дотични судија не мари ништа за хумористику, већ је у својој ограничениости осудио Бурназа на сто форината глобе или десет дана затвора. Ја да сам судија, ја бих са свим друкчију пресуду донео. За такву дивну досетљивост ја бих га пре свега похвалио свечано, а да не би на ту похвалу никад заборавио, осудио бих га, да се и он о два три народначка штапа тако случајно удари, као што се о његов случајно ударио дотични грађанин. Ако му тај лек не би помогао, онда у опште нема за њега лека.

Али таман се овдашњи свет почео дивити Бурназовој досетљивости, а већ је исту надвисио калуђер Радић својом досетљивошћу. Таман што је у вршачком среском суду адвокат Бурназ помрачио славу циганске досетљивости, а ето и његова побледе испред сјаја Радићеве оштроумности и досетљивости. Таман да се Бурназ у среском суду обесмрти, а славу бесмртности оте му испред носа калуђер Радић са својом брошурицом: „Успомене из ђачког живота а из личних бележака дра Емилијана пл. Радића,“ која је брошурица ових дана овде изишла из штампе. Ево да видите, како је тај човек досетљив!

Био је у војничкој школи, али је хтео по што по то, да се исте опрости. Читао је тада баш о Леону

Гамбети, како је себи ископао једно око, да би се опростио духовне семинарије, па с тога он — Радић — науми, да томе што слично учини, е не би ли се тако војничке школе опростио. „Да сам себе онаказим — тако пише Радић даље — није ми изгледало мушки, за то закључим, да другом разбијем главу, држећи, да ћу тако и тако своју цел постићи.“ И заиста, што је наумио, то је и учинио — разбио је једном Талијанчету главу. „Зграбити га — вели Радић у својој брошурици — и песницом му главу разбити, било је тада код мене дело једног тренутка.“

Ово је заиста врло оштроумно и досетљиво и свако мора признати, да је Радић надвисио Гамбету, јер самом себи ископати око, то може сваки шегрт, али другом разбити главу — то је мушки, то је нешто, чему се и највећи душевни јунаци морају дивити! Међу тим и та неотесана „досетка“ Радићева није истинита, јер он је из војничке школе био изгоњен из са свим других узрока, а не што је неком Талијанчету разбио главу.

Но судио како ко хоће о овој најновијој Радићевеј брошурици, тек овдашњи штампари не могу доста да га се нахвале, јер откад је он издао своје „успомене“, навалише вршачки шегрти са својим „успоменама“, те с тога штампари имају и дању и ноћу посла. Не могу да надвладају толики силан посао. Ето шта чини пример! Само треба раван равнима да да примера, па ће онда сви његовим трагом поћи.

Него једно не можемо прежалити. Радић, да би постигао своју цел, још у војничкој школи научио, да разбија другим људима главе, требао је ту своју „мушку“ праксу да настави и у доцнијим годинама, па би можда пре постигао своју цел, можда би пре постао

ПОДЛИСТАК

Лијек од пушења.

(Хумореска.)

Кад си, штовани читаоче, прочитао наслов ове хумореске, можда си помислио, да ћу ти ваљада открити какав „рецепт“, или можда напутити на какав „корен“, да се од пушења излјечиш. Јок! Преварио си се. — Додуше лијепо је, кад непушиш, ну ипак није ми ни на крај памети, да ти намећем овај лијек, који ме је од пушења излјечио. Па све да ти га и препоручим, не би га ти хтјео окусити, јер је то горак — врло горак лијек. Овај лијек ме је излјечио не само од пушења, већ и од љубави — право рећи он је љубав од мене излјечио. Овај лијек није био основан на докторском „рецепту“ — па ипак је имао „рецепт“, а тај сам ја сам себи написао. — Па ово управо и није лијек, ово је горка несрећа, јер волио бих се ма и угушити у диму, него што сам се на овакав начин лијечио. Али шта да васдан зановјетам — почујте, да вам испричам, пак онда сами судите, да ли је то лијек, или горка несрећа? —

Једнога дана у мају мјесецу отиђем мом пријатељу Миши. Ја сам врло често одлазио Миши — т. ј. не баш

самом Миши, та њега сам ја и на другом мјесту могао наћи, већ сам управо долазио због... али нека чућете мало касније, тек ја нисам само к Миши долазио. — Кад сам стигао до собе Мишине, покуцам, тек од моде, и нечекајућ дозволе уђем у нутра. Кад тамо, ал' у соби нема никога. Већ сам пошао натраг, ну у то опазим кроз отворен прозор Мишу с његовом рођаком, гђе сједи у башти под сјеницом. Одлучим, да пођем к њима. — Али док сађем низ степенице и док у башту дођем, употријебићу прилику, да вас упознам са Мишом и том његовом рођаком.

Мишо је мој најбољи друг, то вам је плав, повисок момчић, врло је веселе нарави — велики шаљивчина, а искрев до скрајности. Становао је код свога тетка, који је имао дивну ћерку — Милчицу. Многоне момчићу отимао се је поглед за Милком, па није чудо, да сам се и ја мало преко мјере у њу загледао. Па ко и не би. Незнаш, да ли јој је љепше око, или златна косица, или румени образчићи, или лијени славујски гласић, или вити стас — све је то у ње прекрасно — бајно. Ниси се је могао нагледати — па тек кад се насмјешила, а показали се они бисерни зуби. . . ух, та само за један осмјех човјек би прежалио три царева блага, а кад би још уз осмјех и срце поклонила. . . хеј, тад би презрео читав свијет, па бих се с мојим лучетом повукао у најзабитнији кут земаљски, гђе нас нико не би узнемиривао — пак би се вјечно грдили и љубили — хеј,

спирена владика. Тако да је н. пр. онима у Карловцима, што му сметају, да постане владика, разбио главу, можда би сад био већ архипастир, а уз то народ му то дело не би у тако страхан грех уписао, а да му не би могао опростити. С тога је штета, што Радић и сад не чини оно, што је у војничкој школи чинио, па макар сад у познијим годинама „зграбити га и песницом му главу разбио не било дело једног тренутка“, него се макар око тог посла и подуже забавио. С тим би темељније свој посао изradio и с тим би пре свој смер постигао.

Али нека је доста о овоме, јер сад добих из штампарије „успомене“ једног пекарског и једног берберског шегрта, па не могу више са Радићевим „успоменама“ да се бавим. Видећу, да ли тај пекарски и тај берберски шегрт превазилазе Радића у „досетљивости“, те да помраче његову славу, као што је он Бурназову, или су пак иза њега далеко изостали. Видећу, да ли су и они морали коме разбио главу, да би се опростили школе, па да оду на закат, или су то постигли на са свим редован начин. Но било у тим шегртским „успоменама“ што му драго, тек сигуран сам, да у истима неће бити лажи нити ће они унаказити успомену једног мртвог човека, као што је то чинио Радић у својој броширици са успоменом покојног несретног ивжићера Паје Миљковића, коме подмеће своје сопствене детињасте и смешне грехе.

У истинитости и скромности дакле превазићиће шегрти Радића, а да ли и у „досетљивости“ — то ћемо тек видети. Ако буде што интересно у тим „успоменама“, јавићу вам; ако не — нећу, та и тако сам доста говорио и овога пута о шегртским „успоменама!“

Вл.

ала би то срећа била! Сбог Милчице дакле и долазио сам ја онако често к Миши. . .

Али ево нас већ и у башти. Требало би, да вам сад опишем ту дивну башту, али ко би још могао описати красоту мајску? Ту ти је карамфила, ружа, драгољуба, љубичица, лала — по свуда се просуо мио мирис. У овој башти као да је природа просула све најдивније, најмирсније цвијеће — ово је прави рај небески. Па није ни чудо та то цвијеће неговала је и залијевала нежна ручица Милкина.

Нисам се добро ни разгледао по башти, а већ сам стигао до сјенице. У сјеници сједили су Милка и Мишо. Милка је савијала китицу цвијећа, а Мишо је бирао најљепше цвијеће и пружао јој га. Још ме нису били опазили. Ступим под сјеницу и дубоко се поклоним:

— Клањам се, госпојице — на здравље, Мишо.

Они се тргоше и као у један глас прихватише мој поздрав са „клања се“ и „сервус Срето.“

— Ја баш дошао к теби, Мишо, па те из твоје собе видим овђе у башти, те сам био тако слободан, да дођем овамо. Можда вам не ћу бити на досади.

— Баш напротив, прихвати Милка, нама је особито мило. Изволите сјести.

— Видиш, Срето, прихвати Мишо, ја баш намислио, да те идем потражити, да се малко проћеретамо, а ти дошао

У Ш Т И П Ц И.

Новине понајвише говоре о Афганској престоници Херату, али заборављају да тамо још влада Емир.

* * *

Герман за свог дванаестогодишњег архимандритовања у манастиру Гргетегу није спазио слику св. Методија. То није ни чудо. Св. Методије за све то време прозревши у будућност, покрио је био од јада своје лице рукама.

* * *

Радић је пронашао радикални лек против назаренства. Док је држао говор, ни један се назареније повратио. Међутим знајући да дела највише утичу на људе, иште за овај свој говор 55 фор. На овако архиеврейско дело за цело ће се сви назарени повратити.

* * *

Тиса је рекао ово дана у саборској седници, да народности рију нешто испод земље. На земљи је већ тражио ровена, а кад их и под земљом не нађе, онда ће зацело почети да гради мердевине, да их на небу нађе. А кад и то учини, онда ће сваки знати без да му кажемо, колко је сати код њега куднуло.

* * *

У Шајкашкој је Тиса подигао само једно Тиса Калманово село, а у Банату има већ много Тиса Калманови раз-села, јер се већ многа немачка села раселише у Америку.

* * *

Нотабилитети врло лепо моле, да их ко опет нападне. Ето већ има неколико месеци како им нико ни имена није споменуо.

сам — то је лијепо, бар ћемо се малко забављати. Шта мислиш, што би најбоље било?

— Ја неznam, одговорим. Ево госпојице, па нека она пресуди.

— Знаш шта, Мишо, господин лијепо чита, па ајде донеси „Змајеву Певанију“, па ће нам господин штогод читати.

— Врло добро, прихвати Мишо и оде, да донесе „Певанију“, ну док је он тражио „Певанију“, дотле сам ја сам ископао гробницу, у коју сам Мишиним доласком положио моју љубав. . . Био сам измијан, ох, како је страшно, кад те измију, па још дванут је црње, кад си сам себи попару скувао. — Ево, шта се је тад са мном догодило: кад је Мишо отишао, остао сам сам са Милком. Оба двоје смо дуго ћутали. Милка је још увијек савијала китицу, а ја сам је дуго нетренимице гледао. Опазила је, да ју мотрим, па се зацрвенила у образима — ох, како је дивна тога тренутка била! Иза дугог ћутања подиже очи и запита ме:

— Збиља, господине, шта је са господином Јанковићем, нешто ми је Мишо причао.

— Ништа необично, прихватим ја. Укебали су га, гђе на јавном мјесту пуши, па су га малко притворили.

— Па зашто онда пушите? Забрањено вам је, здрављу вам шкоди, а уз то и толики новац на дуван трошите.

— Пушење нам је већ у страст прешло, прихватим

*

На Нишкој скупштини љуто се позавадише напредњаци. То се лако могло предвидети, јер кад вуци погложу све околу себе, онда један другог стану прождирати.

Ш.

Ђира. Знаш ли за што је изгорело сегединско позориште?

Спира. Не знам.

Ђира. Нису имали у резервоарима воде.

Спира. А где им је вода.

Ђира. Сву су воду однели на воденицу маџаризације.

Спира. Е, онда ми није вајде плавати, — кад је већ позориште изгорело.

Ђира. Ја се већ сумњам да је Тиса калвин.

Спира. За што?

Ђира. Та калвини су реформати.

Спира. Па ево и он је реформиро магнатску таблу.

Ђира. Јест, ал на ту таблу написаће горња кућа ове стихове:

Тиса је државник,
Срећан, mudar, смео;
И мене је реформир'о,
Како — није хтео.

ја. Видите ја би се волио манути пушења, него бог зна шта. Био бих здравији а и мање бих новаца трошио. Помислите само, ја сваких петнајет дана попушим по паклу „кира“ по форинту педесет и пет новчића, а то на мјесец износи преко 3 форинта, а то је много за једног ђака.

— Видите, рећи ће Милка, Мишо је у томе много умјеренији, он пуши само дуван од 22 новчића.

— Ја за тај дуван не марим, речем поносно.

— А Мишо га опет хвали, да је то изврстан дуван.

На то баш стиже Мишо, те како је чуо последње ријечи Милкине, а није знао о чему се говори, запита:

— А шта ти то мене, Милка, спомињеш?

— Ништа. Разговарам с господином о дувану. Видиш он посве багателише тај твој „џвајунџванцигер“ и каже, да не мари за други дуван осим кира.

— О гле, гле море, рече Мишо, боме се он посве погосподио, па дед молим те, и мени једну цигарету.

— Немам код себе, Мишо, остао ми је код куће.

— Та немој ме варати, Срего, ето ти видим „пикслу“ у џепу.

— Пиксла је код мене, ну немам ништа у њој.

— Та немој правити лудорије, Срего, већ дај, да пушимо, па ће и Милка попушити једну цигарету. Јели, Милка?

— Ако господин! прихвати она, буде тако добар, те

Ђука: Шта велиш Шука један „хауптрефер“ од сто хиљада?

Шука: „Кад бих већ почео да жељкам, ја бих што више зажелио.“

Ђука: „Па да колико би зажелио?“

Шука: „Ништа друго, него да ми је да купим уредника „Вражијег Доба“ по ону цену, по коју га свет цени, а да ми је, да га после продам по ону цену, по коју се он сам цени. То би била диференција.“

Ђука: — „Ух Шука баш си ненаситим.“

Т.

П у с л и ц е.

⊙ У Србији већ се блажије поступа са опозицијом. Попа Смиљанића нису угушили, — него само његову адресу.

△ Па зашто су онда бирали Смиљанића у одбор, — кад не сме свој предлог ни прочитати?

Сигурно само за то, да се Европа мало насмеје, у овом озбиљном времену.

♀ Даклем ове године појавиће нам се на небу три репате звезде. Можда ће то бити неки тројезвездански савет мира.

□ У Сарајеву био је три дана застојце пожар. (Ово пролеће нешто здраво топло почиње бивати.)

нам даде „кира“, баш ћу опробати, какова је то сласт у пушењу. —

На то тури Миша руку у џеп, да извади „пикслу.“

Издаде ме свијест — шта сам могао чинити пустио сам се на срећу и несрећу. У то Мишо извади „пикслу“, отвори ју и — стане се грохотом смијати.

— Ха, ха, ха, та ово је „антер“ (дуван по осам новчића.)

— Какав је то дуван? припита Милка. —

— Знаш онакав, какав тетак на лулу пуши, одговори јој Мишо и стадоше се обоје силно смијати.

Изгледао сам као врелом водом поливен. Пограбим „пикслу“ из руку Мишине и као луд појурим из баште. Ха, ха, ха, орио се за мном смјех. Кад сам на сокак дошао чинило ми се као да ми се сав свијет и куће и дрвећа подсмјевају — све ми је у ушима звучало громовито ха, ха, ха, Наједанпут осјетим да сам на мосту, што води преко ријеке К. Машим се у џеп и извадим „пикслу“ са „антером“ и све скупа бацам у ријеку подвикнув: „ево ти, водо, ове проузрочитеље моје несреће, предај их Сави, а Сава Дунаву, а Дунав нека их за аманет однесе Црномору. Еј, да могу уједно да у воду бацам и ову горку успомену!“

Од тога доба нисам више никад пушио.

Сретен Данчин.

WWW.UNILIB.BG * Адвокат Павловић нуди се Јаши Томићу да га бесплатно пред судом брани, — јер већ не зна како да му се друкчије освети.

О нашем сабору сад се опет ништа не помиње. Ваљда га је Анђелић принео на жртву апостолима Ђирилу и Методу, да тиме поправи што их је увредио.

Проба пера.

SIX.

Срећа, што се десило пре сватова.

’Вако ми је причао
 Мој пријатељ Ника:
*„Малко ме је преварила
 Моја слатка дика;
 Та превара мала
 Рану ми задала,
 Али ипак за то
 Мојој дики хвала!
 Што ранија рана,
 Та се лакше вида, —
 О мање је бола,
 О мање је стида.
 Хвала што је куди
 Показала крије,
 Док нас јоште поиа
 Привезао није.“*

SX.

Est modus in rebus.

Како с’ може вода
 Зантити ситом? —
 Један ме је мудрац
 Научио и том:

„Треба чекат’ води
 Смрзнутога стања.“ —
 Ал како ћу, ако ми
 Није до чекања?

„А ти онда стрелном
 Брзином се жури, —
 Брже, нег што вода
 Кроз-а сито цури;

И тако ћеш пос’о
 Отаљат’ ваљано; —
 Али сито не сме
 Бити продерано“

SXI.

Разна питања, без икакве свезе.

Љубичице, љубичице, што с’ кријеш у хладу?
 Удовицо, сиротицо, што тераш параду?

Пијаницо, пијаницо, што не пијеш млека?
 Филоксеро, филоксеро, зар ти нема лека? —

Право наше, право наше, пошто су ти дари?
 Угурсузи, угурсузи, где су вам жандари?

Калуђери, калуђери, што волете црно?
 Параграфи, параграфи, ко вас је завр’о? —

Г—д—н.

Трчкарање по Карловцима.

„Кинез гради; Туркос разграђује.“

У двору карловачке патријаршије чинила се јуче мала репарација. Дозвали су мајстора, те је извадио из патоса стари праг, а уметнуо нов. По себи није то никакво чудо. Како смо лепо почели, могао би се данашњи век уопште назвати: век обијања туђих — прагова. Него опет зато да вам причам шта се десило са поменутиим прагом. Није лепо, ал је занимљиво.

У карловачком двору појављивао се неки особити новинарски гавран. Њега можете познати као и сваког другог гаврана, по црном — перу. Герман га веома добро знаде. Чим је у двору труло, ето ти гаврана. Он не кљује очи, него се намести на џеп. Кад се насити, тада удари у проклето гакање, и онда се по „српском и ароду“ све разлеже од Германове хвале. То гакање је знак, да се јадник наситио. Тако је то било од старинских времена.

Ал нуто чуда у последње време. Гавран је добио новинарског друга. Наш народ прича, да врана врани очи не копа, али он то не вели и за гавранове. Има и право. Бар ова два гаврана полетине једно другом у очи.

Управо није тако било од почетка. Млађи гавран, дакле онај, који се доцније погавранио, хтео је испрва лепо, или још боље рећи — ружно. Хтео је да се удружи са маторим гавраном, па да заједно кљују душевну лешину. Има и доказа за то. Кад год је у „нашсм добу.“ гакао млађан гавран, он је са неким поштовањем спомињао маторог гаврана, а на сав је кљун гроктао и роптао против осталих тица.

Ал да видиш маторог гаврана! Кад он загрокта, одједном се разлегну по „српском народу,“ да млађи гавран нема карактера, да он не грокће зато, што му је то од бога и од природе, него грокће тек да се нарани. И отвори се међу гаврановима бој, бој на живот и смрт.

Да је коме стати па гледати! Е јест... Мислите да би их видели где удара кљун о кљун, крило о крило, перо о перо. Боже сачувај. Они водише дугу и очајну борбу једно другоме иза — леђа.

Сирома праг карловачког двора; како ли га обијаше. Осам дана узастопце силазио је јутром млађи гавран, па гаче, гаче, да већ ни онај матори не би умео боље. Па како је питом. Облеће око његове наименованости, облеће га са свију страна, а тек што му не кљуцне у џеп. Гледа Герман, па скоро да верује, да на млађим гаврановима остаје свет. Гледа па се ломи, мал нисам казао у — души. Тако то трајаше осам боговетних дана, осам јутри, осам облетања. Кад девето јутро освануло, а оно се десило десето чудо; „наше доба“ се није помакло за свих осам дана ни за длаку напред.

Ништа није без свога узрока. Кад се млађи гавран врати преко Германског прага, он одлази весело и радостан, одлази у тврдом убеђењу, да сутра треба само да опружи кљун, па да знаде зашто у свет гаче. Ал сирома праг. Кад превали подне, тада га обија редовно матори гавран. И онда бива оно исто, што је било онда, кад је Краљевић Марко градио кулу. Боже мој, та ваљда ме тек неће нико питати: „А јесте ли видели Краљевића Марка?“ Нисам га видио, али сам читао у народним песмама како има прилика да: Марко гради, вила разграђује. Па и у двору је било тако. Што је млади гавран саградио, то је стари гавран разорио; један гради од јутра до подне; други руши од подне до мрака.

Германа спопало очајање, те већ не зна куда ће. Та није ни шала: било је толиког трчкарања по Карловцима, да би се отуд могла већ шетња за „Стармали“ написати; а праг, Германов праг од силног обијања изкрзао се. Сад су уметли други.

А трчкарање? — Оно се још није свршило. Само је толико сигурно, да ће се трчкарати и даље, и то на живот и смрт. Премилостиви бог је створио на овом свету доста места, ал оба гаврана тврде да није тако, и да од њих двојице мора пасти један или други.

Смерни путниче! Ако те нанесе пут између Новог Сада и Карловаца, те видиш где поред тебе пројури који од ова два гаврана, застани за часак и проли сузу. Можда ће сутра, можда прекосутра наступити том њиховом трчкарању крај, јер ће један од њих сигурно, са поломљеним пером, пасти у прашину. . . . Но ја, ја канда нагађам који ће то бити. Верујте, друкчије је код људи, а друкчије је код нељуди. — На маторим гавранима остаје — стрв.

Т.

Магарац и слон.

Тужио се магарац:

„Лоше сам ти среће;
Људима су смешне само
Уши магареће, --
А у слона уши
Куд камо су веће!“

Слон то чуо, пак се

Замисли дубоко:
„Да су моје уши веће
Види сваче око, —
Ал ја моје уши
Не дижем високо.“

Ј. Ј.

Како је ђаво преварио анђела.

Има на небу великих анђела, којима је бог, у гњеви своје, дао огњени мач у руке, — али има тамо и малих, златних анђелака; који су тако безазлени, да не верују у могућност греха; њиховим небеско-плавим очима чини се, као да је и земља рај, и тврдо верују, да људи не могу бити нељуди.

(Ала је то лепа вера! И блажен ко то верује, блажен, — док се не разувери!)

Елем, један такав пребезазлен анђелак загледа се ономад дубоко у земљу. Опази ту човека мргодна погледа, не згади се на њега, него још рече: „Он се зове Анђелић, а ја сам анђелић, гле, — та ми смо имењаци! Биће ваљда воља божија, да ја томе човеку будем на руци.“

Гледа га анђео, гледа, па онда рече: Не знам шта је то! цео православни свет спрема се на богоугодну светковину, — а овај случајни штићеник мој канда је заборавио на то. Ваља да га потсетим. Истрже једно мало и једно велико перо из крила свог и са малим пером на великом перу написа ово:

**АНЂЕЛИЋУ! НЕ ЗАБОРАВИ НА ТИСУЋГОДИШЊИЦУ
СВЕТИХ СЛОВЕНСКИХ АПОСТОЛА.**

Са тим писмом анђелак полети доле, шат нађе кога по коме ће писмо послати — (јер није имао допушта да сиђе чак на земљу.)

Кад је дошао до границе, где се судара интересна сфера раја са интересном сфером пакла, ту изиђе пред њега буди бог с нама, али у такој лепој маски, да га анђео није могао познати.

— Знам шта желиш! — рече буди бог с нама, — дај писмо, ја ћу му га сам однети.

Анђео поверова и даде му писмо и врати се у своје висине.

Ђаво, који је знао и цензорски занат, прочита писмо. Прва му се половина допадала, а друга није, за то ону другу половину избрише, и тако осакаћено писмо однесе адресату. Писмо је сад овако гласило:

АНЂЕЛИЋУ! НЕ ЗАБОРАВИ НА ТИСУ [REDACTED]

Анђелић је тако и урадио.

А ђаво сад ликује, јер је преварио анђела.

Иза божијих леђа.

Од Бумбара.

Зашто ја нашу отаџбину крстим називом „Иза божијих леђа“? — Имам ја доста разлога за то, а имам и права на то, јер сам и сам овде крштен. А да сам какав пољски Чивутин, наравски, да би је онда и ја звао својим „новим Ханааноном.“

О људи, људи! О прекрасни Јосифе! Та ти бар знаш шта су то седам година. Ако су ово били седам мршавијех година, онда је цивилизација сву своју мршавост изродила. Ако су пак ово били седам дебелијех година, онда је Берлинска конференција све своје силе истрошила.

Ако се слобода садржи у томе: не морати оно, што нећеш. Онда смо ми добили много слободе, јер смо добили много не-моралности.

Светосавски одбор — — — — —

— — — — — ко да се не позове на беседу — — — — —

— — — — — Змијанић и Бољарић — — — — —

За што? — — — — — јер — — — — — (Ето видиш, Бумбару, „Стармали“ брише оно, што не разумемо, јер се боји да не огрешу душе; али брише тако, да не буде увреде ако није заслужена, а укор да се осети, — ако је потребан. — Па је-ли то цензура? Није. Цензура брише баш оно што разумемо.)

У нашем главном граду промијенило се за ово 7 година 15 српских учитеља. Ово није добар знак, али ипак има и једну добру страну. На тај ће се начин наш подмладак тако привикнути на промјене, да ће временом у промјени сву своју срећу гледати.

Досетке наивности и др. из дечија света.

(Продужење.)

Не давно је био један мој пријатељ код мене, пак ће ми од шале рећи: „Хајдемо, па ћемо терати кера!“ На то ће наш мали Светозар кроз плач: „Не мој, тата, терати и нашег Кастора!“

Малом Пери сам причао о води и њезиној користи по нас људе. После сам га питао да ми каже за што је све вода корисна. Он је почео ређати па одмах зашне. А после се досети па рече: „Да нема воде неби могли доћи до острова.“

Малој Сокици, кад год је кинула, рекли су „на здравље.“ Једном приликом кад је ручала, рекне јој тата „на здравље.“ А она одговори: „Охо, тата, ја нисам кинула.“

Мати је дала малом Живи крајцару и мале ципеле да да једном сиротом дечаку, који је босоног просио. „Видиш“ рече мати „овом сиротану су умрли родитељи па нема ципела.“

„А за што не обуче чизме?“ рече Жива у својој безазлености.

Авакум.

Колар-Соврина „орација.“

У сремској варошици И умр'о је недавно неки стари кројач Стеван. Кад је тело покојниково било у цркви по обреду црквеном опојано, ступиће на среду старац колар Совра, те ће као пријатељ покојников 'ваку „орацију“ рећи:

„Браћо моја и христјани моји и пријатељи Стевини!

Данашњим даном умре нам наш добар друг и пријатељ Степа, нестале нам нашег Стеве; па погледајте, браћо, овамо, нема га, а погледајте онамо, нема га, а погледајте и онамо, опет га нема, па погледајте и тамо, где је најрадије стојао, па и опет га нема; па нема га и нема и нигди нашег Стеве. Па ди је тај наш Степа!? Ево га, овде је, где ћемо сви доћи!“ При том ожеже ваљано песницом о сандук Стевин, а за тим рече: „Амин!“

Жеравица.

Одговори уредништва.

„Младожења, или то, тај, та.“ Поједина места прилична; има и понека добра досетка, — али цела хумореска као такова, не може издржати критику.

Обраду Гаворовом. О вашој хуморесци (или управо слици из живота) писаћу вам у нарочитом писму, док уграбим времена.

Решету (новом). Покушајте.

Ј. у О. У обе песме, сувише се види натезање. Не иде вам (бар за сада) од руке.

К. и Н. Биће по жељи.

 НОВА КЊИГА.

Ових дана изишла је испод штампе

РУСИЈА НА ИСТОКУ

ХИСТОРИЧКА ЦРТА

од

ВЕНИЈАМИНА КАЛАЈА.

Превод с мађарског оригинала.

Цијена 70 новч. а. вр. или 1½ динар.

Ова црта знаменитог писца „СРПСКЕ ХИСТОРИЈЕ“ отштампана је на мађарски прије неколико година како засебан, али допуњен извадак из исте историје, од које је само Увод изишао и у српском преводу. Она је по себи веома занимива и темељна студија пишчева о стољетној политици Русије на истоку, како се постепено развијала чак до нашега вијека. Најбоља је препорука овој књизи само име пишчево и кратак предговор његов, који овако гласи:

„У приликама и повјесници народа на полуострову балканском врши руски утицај, јавна или тајна руска интервенција важну, тако рећи одлучну улогу. Тежње Русије према покрајинама, што су познате под именом полуострва балканског, спадају ваистину међу најзанимљивије моменте свјетске историје, а достојне су пажње већ и са практичког гледишта, обзиром на будуће формације. Кад су и под утицајем којих прилика поникале ове тежње? Еда ли су плодови природног развоја народа рускога, или тек плодови савољубља појединих владалаца и државника? Окрен су вијековима цриљеле стране, што их је одржало доселе и зашто се данас могу сматрати како догма иностране политике Русије? То су питања, с којима се укратко, у оштим потезима, али свугдје на темељу историчких података занима ова студија, коју под штампу давам.“

Мишљасмо да учинимо услугу и српској читалачкој публици доносећи му у преводу и овај извадак из „Српске историје“ славнога писца. Књига је штампана на лијепој хартији велике 8-не а преведена јужним наречијем српскога језика с тога, да буде разумљива сваком Србину на свијем странама.

Наручбине ваља шаљати уз готов новац из Аустро-Угарске књижари Луке Јоцића и др. у Н Саду или штампарији А. Пајевића а из краљевине Србије књижари В. Валожика у Биограду. За веће наручбине даваћемо уобичајени рабат.

Издавалац.

 Лош се могу добити сви бројеви „Стармалога“ од почетка до данас.

НОВА КЊИГА.

БИБЛИЈОТЕКА ОДАБРАНИХ РОМАНА
СВЕСКА ПРВА.

ЈОГУНИЦА.

(Maître de forge.)

РОМАН У ДВА ДЕЛА.

француски написао

Жорж Оне.

ПРЕВЕО Бранко Мушицеи.

ПРВИ ДЕО.

Цена 75 новчића или 1½ динар.

Ретко је који књижевник јевропски изишао тако брзо и тако рано на глас као француски писац, чији роман „Maître de forge“ (управо „Власник рударнички“, али ми смо га покрестили, наденувши му име „Јогуница“) доноси ево у српском преводу. У најновијој лепој књижевности светској стоји Жорж Оне на врло угледноме месту. Његови романи сматрају се за класична дела у својој врсти. На ту висину подиже их како то, што им је прича вешто склопљена и састављена, тако и то, што је у њима сама радња оштроумно распоредена. Догађаји се ту нижу природно и тако живо, да се читаоцу читаво наочиглед збива, што чита, а карактери су тако верно и доследно изведени, да се човек мора дивити, како писац дубоко познаје психолошку страну човечје природе. Епичан моменат у онеовим романима јасно је обележен. Оне је, истина, ђак реалистанске школе, која данас махом превлађује у лепој књижевности свију културних народа, али се ипак држи на висини оног идеалног задатка, који му не да, да падне у најнижи слој реализма, те да постане бруталан. Зато је француски песник и освојио на јуриш светску читалачку публику.

Онеови романи успели су као мало које књижевно дело у свету. „Јогуница“ је у ориџиналу дочекала до лане 150 издања.

Тај лепо роман спада међу она ретка књижевна дела, која су задахнута правим песничством, те тако теже за тим, да постигну више човечанске цели. Осим тога је онеов роман верно и истинито огледало правога живота и прави прибав сталешке противности и друштвених трвења. А права појезија и истинито цртање правога живота ретко се налазе спојени у делима данашњих романописаца. Онеу је дивно пошло за руком, да у свом роману споји истинито приказивање и племенити песнички осећај у дивну хармоничну целину, која неодољивом силом заноси и осваја ум и срце сваког изображеног човека.

Роман тај преведен је већ на све културне језике. И драматисан је, па и драма је продрла као ретко који позоришни комад. У Паризу је приказивана већ преко 300 пута, а наша позорница, па и позорнице у Београду и Загребу имају је такођер у својој реперторији.

„Библиотека одабраних романа“ срачуњена јена више књига. Колико ће их бити, стојаће до одзива публике. Што већи одзив, тим већа библиотека.

У другој свесци ове библиотеке биће свршетак „Јогунице“ а у трећој и четвртој свесци штампаће се роман из руског живота под насловом: „К у м ј а с и н о в и“. Карактери су у њему чисто руски, радња врло занимљива, а слог пријатан. Ма да се приказује ту живот великог света, опет се даје роман применити на све људско друштво, тако да га свако чита с правом насладом и уживањем.

Ко поручи за готов новац ових књига добија 33% рабат. Наручбине ваља упућивати

Накладној Штампарии А. Пајевића
у Новоме Саду.

Прво ц. кр. прив. Дунавско паробродско друштво.

РЕД ШЛОВИДБЕ.

Пошт. лађа
од 15. марта

1885. до
даље наредбе.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ: (товарна лађа) уторником и петком увек после 7 сати у вече.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ и станице НА ТИСИ: Средом и недељом у 5½ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: уторником, средом, петком и недељом у 5½ сах. после п.

Од НОВОГА САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: Средом, петком и недељом у 5½ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЦАРИГРАД преко РУШЧУКА-ВАРНЕ: Недељом у 5½ сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у БУДИМПЕШТУ: Сваки дан у 10³ сах. пре подне.

Н. Сад. 12 марта (28. фебр.) 1885.

Агенција.

ОГЛАСИ.

ФРАЊЕ ХРИСТОФА
БЛЕШТАВИ

ЛАК ЗА ПОД,

без мириса је и брзо се суши.

Са својих практичних особина и једнострукости у употреби згодан је за самосвојно лаковање патоса. Има га у разним бојама (које су као год и масне) а и без боје, који патосу само блеска даје.

Углед и упутство за употребу налазе се код стоваришта.

Фрања Христоф, Берлин и Праг.

Проналазач и творничар правога блештавог лака за под.

Стовариште у Н. Саду код Л. Стефановића.

5—6

НАЈВОЉИ
ПАПИР ЗА ЦИГАРЕТЕ
ЈЕ ПИФАВН

LE HOUBLON

ФРАНЦУСКИ ФАБРИКАТ
од SAWLEY & HENRY у Паризу.
Ваља се чувати од подражавања!

Само је онда овај папир за цигарете прави, ако је на сваком листу отисак Le Houblon и ако ваки картон има марку штитицу и сигнатуру.

Fac-Similé de l'Etiquette 17 Rue Bécauger à PARIS